Мерки за повишаване на енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради и намаляване на разходите на енергия за външно изкуствено осветление

Енергийната ефективност е приоритет от първостепенно значение, предвид значението ѝ за подобряване на енергийната сигурност на страната чрез намаляване на зависимостта от внос на енергия, намаляване на разходите за енергия на бизнеса, домакинствата и администрацията, създаване на повече работни места, подобряване качеството на въздуха и намаляване емисиите на парникови газове и в резултат, на което повишаване качеството на живот на гражданите. Спестяването на енергия е един от най-бързите и разходно-ефективни начини за постигане на стратегическите цели за борба с климатичните промени, гарантиране на енергийната сигурност на страната и постигане на устойчиво икономическо и социално развитие.

Програмата за енергийно обновяване на жилищните и нежилищните сгради (саниране) е залегнала и в сектор енергетика в Националния план за възстановяване и устойчивост (ПВУ). Средствата, предвидени по тази програма ще бъдат управлявани от Министерството на регионалното развитие и благоустройството, което трябва да разработи критериите за финансиране, заедно с насоки за кандидатстване по процедурите. Към момента се предвижда изпълнението на програмата по три компонента.

По първия компонент се предвижда да бъдат финансирани мерки за повишаване на енергийната ефективност в жилищния сграден фонд на страната. Планираният ресурс за този компонент е 1 496.4 милиона лева.

Вторият и третият компонент предвиждат мерки за финансиране за енергийно обновяване на нежилищни сгради, включително обществени сгради и сгради в областта на производството, търговията и услугите, както и сгради от сектор туризъм. Допустими бенефициенти по него са микро, малки, средни и големи предприятия на територията на цялата страна. Планираният ресурс е 617.7 милиона.

Към настоящия момент, в регистъра на Българската банка за развитие (ББР) са се регистрирали общо 5333 сдружения на етажна собственост. През тази година ще се финансира санирането на последните 29 от вече одобрените по Националната програма за енергийна ефективност сгради, с което общият брой на одобрените за санираните сгради към края на 2022 г. ще бъде 2022. Останалите 3311 сдружения ще

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

могат да кандидатстват отново за финансиране по Националния план за възстановяване и устойчивост. Тяхното предимство е, че те вече са изпълнили една от задачите – обединението и получаване на съгласие на всички собственици. Следващата стъпка е да преминат към енергийното обследване на сградите. „Обследване за енергийна ефективност“ е процес, основан на систематичен метод за определяне и остойностяване на енергийните потоци и разходи в сгради, предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, определящ обхвата на технико-икономическите параметри на мерките за повишаване на енергийната ефективност. Обследването трябва да предпише мерките, които следва да бъдат предприети, така че да бъде постигнато енерго спестяване най-малко 30% и жилищната сграда да отговаря на клас на енергопотребление минимум „В“, каквото е новото изискване, залегнало в ПВУ. Обследването на сградите ще бъде за сметка на собствениците. Цените за обследванията ще се договарят на свободен принцип от сдруженията на собствениците. Агенцията за устойчиво енергийно развитие поддържа публичен регистър на лицата, които могат да извършват обследването за енергийна ефективност и сертифицирането на сгради. С промените за финансиране се предвижда за саниране със средства по ПВУ да могат да кандидатстват сгради, в които имат повече от 3 апартамента, за разлика от досегашното изискване в сградите да има поне 36 апартамента.

Важно е да се отбележи, че процентът на финансиране на кандидатстващите в периода от месец юли 2022 до месец март 2023 година ще бъде 100%, докато за кандидатстващите в периода от април 2023 до месец декември 2023 година финансирането ще бъде 80%, останалите 20% ще се съфинасират от собствениците на сградите. По отношение съфинансирането се обмислят различни възможности за подкрепа на собствениците – така наречените ЕСКО договори, или други финансови механизми, включително участие на търговски банки и Българската банка за развитие и други финансови институции, предлагащи подходящи инструменти в тази връзка.

Към момента все още не е решено къде сдруженията на собствениците ще могат да подават документи за кандидатстване за санирането – дали в общините или ще бъде избрана друга форма на управление на проекта. Не се изключва това да стане и чрез

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

външно възлагане, чието финансиране ще е в рамките на парите по техническата помощ по плана. Критериите за класирането на подадените проекти за саниране също все се уточняват. Очаква се през есента на 2022 г. МРРБ да публикува насоките за кандидатстване.

Сдружение на собствениците, което бъде одобрено за финансиране, ще сключи договор за финансова помощ с управляващия орган – МРРБ. В насоките за кандидатстване по проекта, ще бъдат подробно разписани конкретни правила, които е необходимо да се спазват при възлагане на дейности от собствениците на сгради, какви цени на санирането ще се одобряват и др.п.

Собствениците на самостоятелни къщи и еднофамилни сгради няма да могат да се възползват от безвъзмездна помощ за саниране по горепосочената програма на ПВУ. За тях е предвидена самостоятелна програма за финансиране, която има за цел да повиши използването на енергия от възобновяеми източници при крайното потребление на енергия в сектор домакинства чрез финансиране закупуването на нови слънчеви системи за битово горещо водоснабдяване и фотоволтаични системи.

Предвидено е финансирането на два вида мерки за използване на възобновяема енергия от домакинствата: По първата мярка ще се финансира изграждането на слънчеви системи за битово горещо водоснабдяване. Максималният размер на безвъзмездното финансиране на отделно домакинство се предвижда да е 100% от стойността на системата, но не повече от около 2000 лева. По втората мярка ще бъде финансирано изграждането на фотоволтаични системи до 10 kW. Максималният размер на безвъзмездното финансиране на отделно домакинство се предвижда да е до 70% от стойността на системата, но не повече от 15000 лева. Общият планиран ресурс за финансиране по програмата е 240.0 милиона лева.

Отделно от горната мярка по ПВУ, до края на 2022 г. се очаква да бъде обявена и програма с европейско финансиране по „Развитие на регионите“, която ще покрива разходите за саниране на къщи в определени общини.

С цел повишаване на енергийната ефективност, намаляване на разходите на енергия за външно изкуствено осветление и подобряване условията на живот на населението в

CR legal DL 2018. Всички права запазени.

страната, в ПВУ е предвидено финансиране за изграждане на енергийно ефективни общински системи за външно изкуствено осветление. Бенефициенти по тази помощ са общините, а проектът е продължение на процедура „Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура – системи за външно изкуствено осветление на общините“ по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2021 г., която приключи през 2020 г. Предвидените дейности по програмата включват демонтаж на съществуващи осветители, доставка и монтаж на нови осветители, доставка и монтаж на съоръжения за производство и съхранение на електрическа енергия от възобновяеми източници в системата за външно изкуствено осветление, извършване на строително монтажни работи, пряко свързани с реконструкцията на системите за външно изкуствено осветление и др.п. Общият размер на помощта ще възлиза на 50% от стойността на проекта, като останалите 50% ще бъдат предоставяни под формата на безлихвен заем, който следва да бъде погасен в 5-годишен период на вноски към Националния фонд за декарбонизация, след неговото институционализиране. Общият планиран ресурс по проекта е 180.0 милиона лева.

CR legal DL 2018. Всички права запазени.